

סיפורים לשבת עם הרב עזרא שליט"א

שבת מברכים

פרשת וישב תשפ"ג

גיליון מס' 642

אין לקרוא בשעת התפילה | טעון גניזה

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

מרן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה זצ"ל,
'מרן שר התורה' -הגר"ח
הרב שמריהו יוסף חיים קניבסקי
בן הרב יעקב ישראל קניבסקי ("הסטייפלר")
והרבנית פעשא מרים צוק"ל זיע"א
וכן לע"נ:

יצחק בן אברהם, רחל בת בידה, דוד בן בידה, יפה בת בידה, עליזה בת סלחה, סימון בן פרחיה, יוסף בן עזרא, רחל בת מונדן שרה, עזרא בן אברהם, מזל בת סומבול, נוי בת רחל, שרה בת רחל, יעל דפנה בת פנינה, שמואל הכהן בן מרדכי, שמואל בן רוזה שושנה, אסתר בת סעדה, יעיש בן חנה, פורטונה בת זמורדה, ג'וספה בן לאונה, מוריציו בן לאונה, חיים בן ז'ולי, יעקב נפתלי בן רחל הי"ד, גיל-עד מיכאל בן בת גלים הי"ד, אייל בן איריס תשורה הי"ד, דליה בת נחום וברנדה הי"ד, משה בן סלחה, אסתר בת מתילדה, פריץ בן סעדה, זריפה בת אסתר, חיים בן אביגיל, רוחמה בת וידה, סוזן בת רינה, יחזקאל בן ציפורה, יגאל בן רינה למשפחת הפאלי, יונה בן איילת, יוסף בן טורקיה ז"ל, עובדיה בן מרים ז"ל, מרים בת חנה ז"ל, מרים בת הווי"ה (יהודית) ז"ל, צרויה בת מרים ז"ל, שלום בן מרים ז"ל, מתן-יה ז"ל בן אליס שתבד"א, אורלי ז"ל בת עישושה שתבד"א, יששכר בן חסיבה ז"ל, לאה בת בתיה ע"ה, אסתר בת יעל ע"ה, נינט בת פרחיה ע"ה, מיכאל (מיכה) בן שלמה זמרגלית ז"ל, רונית בת אברהם והדסה אסתר ז"ל. ת.ג.צ.ב.ה.

שלושת הסיפורים הבאים לכבוד הצדיק הקדוש רבי שניאור זלמן מלאדי -

המכונה "האדמו"ר הזקן", "בעל התניא" ו"בעל שולחן ערוך הרב צוק"ל זיע"א חג הגאולה או ראש השנה לחסידות, שהתקיים השבוע יום שלישי בשבת, י"ט כסלו ולמחרתו כ' בכסלו, הינו מועד המצוין מדי שנה בחסידות חב"ד, לזכר שחרור מייסד חסידות זו, רבי שניאור זלמן מלאדי צוק"ל זיע"א מהכלא הרוסי ביום זה בשנת ה'תקנ"ט

(אשה שהיה)

אימה מועילה

1

קרא לעבר בנו, כשהוא צוחק צוחק מרושע. האיש החל להשחית את גרוינו מול עיני שני הסוחרים המבועתים. "כשהלהב יהיה חד כראוי, הגרון יעשה את המלאכה בלי מאמץ מיותר", הבהיר את מיימתו בחיוך שטני. הסוחרים החלו להתחנן על נפשם. "ניתן לך את כל כספנו, אבל אל תפגע בנו", ביקשו. "חה-חה-חה", לגלג עליהם בעל האכסניה, "כספכם ממילא בידי עכשיו... כשאני עושה עבודה, אני עושה אותה עד הסוף, בלי להשאיר עקבות. היפרדו מהעולם כי זה יומכם האחרון...". דמם של היהודים קפא בעורקיהם. הם החלו לבכות בכי מר. "אנא ממך", התחננו בבכי, "תן לנו כמה רגעים לומר וידוי". "ודאי שאתן לכם", השיב להם, "יש לי זמן.

המילים שהשמיעו שני הסוחרים היהודים דרכו את חושיו של בעל האכסניה. "זה הרגע שאני מחכה לו כבר עשר שנים", אמר בליבו. הוא חייד חיוך רחב לעבר השניים והזמין אותם להיכנס לחדר מטופח באכסניה. "נוחו כאן מעט ובינתיים אכין לכם את הארוחה כבקשתכם", אמר להם. בקושי הספיקו השניים להתרווח על המיטות כאשר אל החדר נכנסו בעל האכסניה ובנו הגברתן. ארשת הפנים הנעימה ששרתה קודם לכן על פניו של בעל האכסניה התחלפה בהבעת פנים אכזרית. בידו אחז גרזן אימתני. חיש מהר התנפלו הוא ובנו על שני האורחים וקשרו את ידיהם ואת רגליהם. "ציפורים שמנות כאלה כבר מזמן לא נפלו לידיי",

להבדיל, העלון מוקדש גם: לכל הברכות והישועות לטובה ולברכה בע"ה: לכל העוסקים במלאכה לשם זיכוי הרבים, מאיד הרוש, שירלי וקנין, שאול בן סיגלית טובה, פנחס משה בן שרה זיווג הגון, אפרת (נחמה) בת רימוןד (רחמה) זילדיה: דניאל (גבריאלי) בן אפרת (נחמה), בתאל (בתיה) בת אפרת (נחמה), רימוןד (רחמה) בת פרחיה, שלום בן מסעודה רפואה שלמה, בן דוד בן מרים, רינה בת מרים, אורטל בת רינה, אושרת בת רינה, אלמוג בת רינה, אוריאל בן רינה, מוריה בת מירב, אבישג בת רינה, שניר בן סוזי, טליה בת אבישג, הראל בן אבישג, אורי בן אבישג, הודיה בת אבישג, דוד בן יוכבד, לורע של קיימא במהרה לשיגא אהרון בן שושנה וסיגל הילה בת יונה. לגאולה השלמה במהרה בימינו ברחמים, אמן כן יהי רצון.

אני לא ממנהר לשום מקום" ... הוא ובנו יצאו מהחדר ונעלו את הדלת מאחוריהם, משאירים את שני היהודים הכפותים רועדים מאימה. השניים החלו לומר את 'סדר הווידוי' בבכי נרגש. אירועי חייהם עברו לנגד עיניהם והם התחננו לפני בורא העולם שיסלח להם על שנמשו את אלוקיהם ואת אמונת אבותיהם למען חיי הפקר. ליבם נשבר בקרבם בחושבם כיצד יתקבלו בבית דין של מעלה... כאשר נשמע שקשוק המפתחות מכיוון הדלת כבר היו השניים מוכנים להשיב את נשמותיהם לבוראם, מתוך תשובה נכונה בלב טהור. להפתעתם ראו כי על פניו של בעל האכסניה מרחפת אותה ארשת ידידותית שבה קיבל את פניהם. "התר אותם מהחבלים", הורה לבנו. "אל תחששו ממני, לא אפגע בכם", הרגיע את השניים. בקושי הצליחו שני האורחים להסדיר את נשימתם, ואז שאלו: "מדוע עשית זאת? מדוע הפחדת אותנו פחד מוות?". "אסביר לכם הכול", השיב בעל האכסניה והחל לספר. לפני עשר שנים התארח באכסניה שלי, כאן בכפר פינה, צדיק גדול. למרבה הצער חלה ונפטר

כאן, והובילו אותו לקבורה בעיר האדין. קודם פטירתו הודה לי על האירוח המסור ועל הטיפול בו ובפמליה שנלוותה אליו, ואז אמר לי משפט שלא הבנתי את פשרו עד היום הזה. הצדיק אמר לי: "אם יבואו לאכסניה שלך שני יהודים שלא יתנהגו כפי שראוי ליהודים להתנהג, דע כיצד לנהוג בהם". אחרי פטירתו שמרתי על החדר שבו התארח הצדיק ובו נפטר. הוא היה בעבורי חדר קדוש. ניקיתי וטיפחתי אותו כמו ידי, ונמנעתי מלארץ בו בני-אדם. רק יהודים שביקשו מקום להתפלל בו בלי הפרעה זכו להיכנס לחדר הקדוש. נותרו בחדר כיפה של הצדיק, מקל וזוג נעלי בית. שמרתי על הפריטים האלה מכל משמר. עד היום, כשבאו להתארח אצלי יהודים, הגשתי להם דברי מאכל שיהודים יכולים לאכול - ירקות ופירות, דג מלוח וכדומה. מעולם לא קרה שיהודים ביקשו לאכול דברים שדעתכם אוסרת עליכם לאוכלם. והנה באתם אתם וביקשתם שאגיש לכם ארוחה בשירת. אמרתי לכם שהבשר שיש לי אינו כזה שיהודים אוכלים, ואתם צחקתם ואמרתם שכשאתם רעבים אתם אוכלים הכול. התפלאתי

2

תניא במטוס

חיים ויצמן נולד בבוסטון שבארצות-הברית להורים שומרי מסורת. בצעירותו היגרה המשפחה להונג-קונג. האב ניהל שם סניף של חברה מסחרית מצליחה. השנים במזרח הרחוק שטטשו את זיקתה של המשפחה ליהדות. לאחר לימודי התיכון התקבל חיים לאוניברסיטת אוקספורד באנגליה. זהותו היהודית הייתה בעבורו זיכרון רחוק בלבד. במוסד היוקרתי הכיר סטודנטית לא-יהודייה, והשניים תכננו להתחתן. הסטודנט הופתע לגלות כי הוריו מגיבים בועזוע למשמע הבשורה. אף שנמשו כמעט לחלוטין את יהדותם, המחשבה שנכדיהם לא יהיו יהודים החרידה אותם. הם הפצירו והתחננו לפני בנם כי ימנע מהצעד הזה, אך לשווא. התנגדותם נראתה בעיני חיים בלתי-הגיונית. הוויכוח המתמשך עם ההורים הובילו לדחיית החתונה שוב ושוב, עד שפעם אחת, באחד מביקוריו בהונג-קונג, הודיע חיים להוריו: "בשבוע הבא אני מתחתן בלונדון. תרצו - תבואו; לא תרצו - הישארו בבית". ההורים ההמומים הודיעו לו בכאב אך בנחרצות: "אנחנו נשארים בבית". הקרע בין הצדדים נראה בלתי-ניתן לאיחוי. מייד בתום חופשתו בהונג-קונג עלה חיים למטוס ללונדון, נחוש לקיים את החתונה, כמתוכנן. לפני הנחיתה בלונדון נשמעה פתאום קריאה מוזרה במערכת הכריזה של המטוס: "אם יש במטוס יהודי, הוא מתבקש לפנות אל אחד מאנשי הצוות". חיים הופתע. זו הפעם הראשונה שנתקל בהודעה חריגה כל-כך. לרגע התלבט, ואז קם ממקומו והודה כיהודי לפני אחת הידיילות. זו

ליוותה אותו למחלקת העסקים שבקדמת המטוס. המתין לו יהודי מזוקן. היידי הראשי התנצל לפני הצעיר על הקריאה. "איננו נהוגים לעשות זאת", הבהיר לו, "אך האיש הזה אינו מניח לנו מתחילת המיסה. הוא טוען שיש במטוס יהודי שהוא מוכרח לפגוש אותו. מובן שאם אתה מסרב לשוחח עם האיש - זכותך לשוב למקומך". חיים הסתקן וניאות לשוחח עם הנוסע. הלה הוציא מתיקו ספר באותיות עבריות, מסר אותו לידי הצעיר ואמר לו בהתרגשות: "זה מהרבי מליובאוויטש". הצעיר ניסה להרגיע את האיש הנסער וביקש לשמוע את פשר הדבר. הלה סיפר כי הוא איש עסקים הסוחר באבני חן. לרגל עסקיו הוא מרבה לטוס בעולם. כאשר סיפר לרבי מליובאוויטש על טיסתו הקרובה להונג-קונג וממנה ללונדון, נתן לו הרבי ספר 'תניא' ובירכו בכרכת הדרך. ואז נתן לו עוד ספר ואמר: "לפעמים פוגשים יהודים בטיסה, אז שיהיה לך עוד תניא". בעקבות דברי הרבי הייתי בטוח שאפגוש יהודי בטיסה, והנה אנחנו מתקרבים לנחיתה ועדיין לא פגשתי יהודי. לכן הפצתי בדיילים להכריז על כך במטוס, ואני שמח מאוד שפגשתי אותך", אמר החסיד. הצעיר התעניין בנימוס בתוכנו של הספר. הוא פתחו במקום שבו הייתה תחובה הסימנייה. "בבקשה תתרגם לי את מה שכתוב כאן", ביקש. הספר נפתח בפרק יח, שבו מוסבר כי בליבו של כל יהודי חבויה אהבה עזה לבורא העולם, ולכן גם יהודי פשוט בתכלית מוכן למסור את נפשו על קידוש השם, כדי שלא להינתק מאלוקי ישראל. החסיד תרגם לו את הדברים, ואף שהצעיר לא הבין הכול,

3

הטא אחד פחות

שמו של שמעון-לייב נודע לשמצה בעיר וילנה. האיש ירד מדרך הישר ופרק מעליו עול תורה ומצוות. מיום ליום נודע על עוד ממעליו. העיר כולה הזדעזעה כאשר עבר עברה חמורה ומכוערת ביותר. הציבור נחלק בתגובתו. היו שזכרו את ימי הטובים ונדו בראשם בעצב, כאומרים "כמה מצער לראות אדם נופל ברשתו של היצר ומידרדר לבאר-שחת". אחרים הביעו את זעמם על חוצפתו ועל העזתו לפרוץ את חומות התורה והיראה. הכול התרחקו ממנו. איש לא רצה להימצא בקרבתו. בכל מקום הצביעו עליו באצבע מאשימה. גם כאשר רצה להיכנס לאחד מבתי-הכנסת בעיר, סולק בהרפת. באותם ימים הייתה וילנה המעטייה מרכז של תורה ויראת-שמים. בעיר התגוררה גם קהילה חסידית שגדלה והלכה. בני הקהילה היו חסידיו של אדמו"ר הזקן, רבי שניאור-זלמן מלאדי, בעל התניא. החסידים

נהגו להתפלל בבתי-כנסת משלהם ('שטיבלאך'), שבהם יכלו לנהוג בחופשיות במנהגייהם הייחודיים, כמו לימוד חסידות והכנה לתפילה, תפילה באריכות והתוודעויות חסידיות בימי רצון. יום אחד עבר האיש ליד בית-כנסת חסידית, שמע את הניגונים המרטיטים הבוקעים ממנו, והחליט להיכנס. הכירו המתפללים מיד כי זה 'בעל-העברה' הידוע, וקיוו כי ביקורו יהיה חד-פעמי. די והותר ספגו עלבונות והצקות מאת מתנגדיהם, ולא היו חסרים גם את הצרה הזו. עתה ירננו עליהם שהם נותנים מחסה לפורץ-גדר וחוטא. עם זה התאפקו ולא אמרו לו דבר. כמה ימים לאחר מכן נכנס האיש שנית לבית-הכנסת, בעיצומה של התוודעויות חסידיות. גם הפעם לא אמרו לו המשתתפים דבר, ומאז החל האיש להופיע במקום תדיר. ככל שתכפו שם ביקוריו התחולל בו שינוי לטובה. הוא זנח את מעשיו הרעים

ביותר שחלק המלך מעודו לאדם כלשהו. המלך הושיב את היהודי לידו, וסיפר באוזני כל המסובים כמה הוא חייב תודה לאיש הזה, שהציל את חייו. הוא העניק לו מתנות רבות והשתדל בכל דרך להסב לו את התענוג הגדול ביותר שרק אפשר". הרבי סיים את סיפורו, והישיר מבט אל זקני החסידים. הללו אימצו את מוחם בניסיון להבין את פשר הסיפור, ותלו ברבי עיניים בציפייה. חיך הרבי ואמר: "שוו בנפשכם את הכבוד והעונג הגדול שחווה אותו סוחר. דעו, כי כל זה אינו מגיע לאחד מאלף אלפי-אלפים מגודל התענוג הנגרם לריבונו-של-עולם כשאתם מקרבים את היהודי האומלל הזה, ובזכות הקירוב שלכם הוא עושה עברה אחת פחות!..." "האם תרצו למנוע את התענוג הזה ואת נחת-הרוח הגדולה הזו מהקדוש-ברוך-הוא?!". (חב"ד).

הטרף. "הבוקר עלה ושוב ניסה המלך לחזור לדרך המלך, אך לא מצא את הנתיב. ייאוש השתלט עליו. הוא חש שכוחותיו אוזלים. פתאום שמע קול קורא: 'מי שם?!' 'אני!', השיב אלכסנדר בקול רפה, אך בגאווה שעדיין לא עזבה אותו. "המציל היה סוחר יהודי שעשה את דרכו ביער והבחין בדמותו של האיש התועה. הוא לא ידע את זהות האיש שהציל, אך דאג לו במסירות. הוא הביאו אל ביתו, חימם את גופו, השביעו במאכל והרווהו במשקה. כאשר הגיעה העת להיפרד, שאלו אלכסנדר כיצד יוכל להודות לו, והסוחר ענה כי עשה זאת שלא על-מנת לקבל פרס. "כמה ימים לאחר מכן התקבלה בבית הסוחר הזמנה מלכותית להשתתף בערב מיוחד בארמון המלוכה. לבש הסוחר את מיטב בגדיו ובא אל הארמון. עם הגעתו למקום זכה לכבוד הגדול

לכם סיפור: "לאלכסנדר מלך רוסיה נודע כי ביער נצפה דוב ענק. בהיותו חובב ציד, חפץ מאוד לצוד את הדוב, ולהציג את פרוותו בגאווה לעיני האצילים והשרים. "מזג-האוויר היה קר וסוער, אך הוא היה נחוש לצאת בעקבות הדוב. בטוח היה בעצמו ובהכרתו את היער. הוא נכנס בין העצים והחל לחפש אחר הדוב. "לפתע הבחין בדוב והחל לדלוק אחריו. שוב ושוב חמק הדוב ממנו, מתוך מנוסה למעבה היער, והמלך בעקבותיו. הלילה החל לרדת, סופת שלגים השתוללה, ושלג כבד כיסה את היער. כאשר סוף-סוף החליט המלך לשוב על עקבותיו קלט כי אין לו שום מושג כיצד מוצאים את הדרך החוצה. "המלך ניסה ללכת בין עצי היער, בתקווה למצוא שביל מוכר, אך לשווא. הלילה ירד, והמלך בילה אותו בין העצים, רועד מקור וחרד מפני חיות

שלושת הסיפורים הבאים לכבוד הילולת הצדיק רבי דב בער מְמֹזְרִיטְשׁ - "המגיד ממוזריטש" זצוק"ל זיע"א שהתקיימה השבוע - יום שלישי בשבת - י"ט כסלו תשפ"ג

4 זלמן הודה בחטאיו - והמגיפה נעצרה (השנה שהיה)

העשיר הגדול. זלמן זה הינו חוטא ובעל עבירה מופלג, ובשלו אירעה הרעה הזו. בשלב מסוים יתקדם זלמן הגביר לעבר ראובן וירים את ידו להכותו באמרו: אתה הוא הגורם למגיפה. "או אז, תרים אתה את ידך ותעצור את זלמן הגביר. תתפוס בחזקה בידו ותקרא בקול רם כי הוא החוטא, וכי אם לא ישוב מדרכו הרעה ינדהו רבני העיר". משה היסס. הוא הרי מסכן את עצמו ואת מעמדו, באם זלמן הגביר יסרב להודות על חטאיו, יקצפו בני העיר על משה שהתערב במעשה לא לו. אך המגיד הרגיעו: "ערב אני לך, שברגע שתקרא באוזני בקול, 'תן תודה כי אתה הוא החוטא', יודה זלמן מעצמו על חטאיו והמגיפה תיעצר". "ואם לא תעשה כדברי" - הוסיף המגיד להזהיר את משה - "דע כי בנך מות ימות כדרך שאר ילדי העיר". למשה לא נותרה ברירה. הוא עשה ככל אשר ציוה עליו המגיד הקדוש, ודבר מדבריו לא נפל ארצה. כך הציל המגיד ממוזריטש קהילה שלמה ממגיפת ילדים אכזרית. (גד שכטמן).

יצאת מבינתך היה בנך חולה מאוד". האברך נענע בראשו בהתפעלות, ראה שלפני הצדיק גלויים כל פרטיו ומעשיו. הוא הבין שאיש אלוקים לפניו, והטה אוזנו לדברי המגיד. המגיד המשיך בחזונו את העתיד לקרות בצורה מפליאה: "למרות שבעירכם משתוללת כעת מגיפת ילדים איומה, אין לך מה לדאוג כי בנך יהיה בריא. הן תדע שכל בני העיר ורבניה מחפשים את הסיבה שבשלה פרצה המגיפה. מי הוא זה שחטא כל כך, ובשלו יצא הקצף על בני העיר. "כאשר תגיע לעיר, תיערך ברית מילה לבנו של פלוני אלמוני, תושב העיר. אתה תהיה בין המוזמנים לברית שתיערך בנוכחות רבני וגאוני העיר. בברית המילה הזו יקום מישוהו וילחש באוזני הנוכחים שאברך מסוים, נקרא לו ראובן לצורך הסיפור, הוא-הוא החוטא הגדול שכולם מחפשים, והיו כאלה שיביישוהו על "חטאיו" - למרות שהינו צדיק ונקי - והיו כאלה שאף יבו אותו. "אתה" - הזהיר המגיד הקדוש את משה ההמום - "תעמום מן הצד. אל לך להתערב כלל במהומה. "בין הקרואים לסעודה יהיה זלמן,

הקור היה מקפאי עצמות. הסוס כנראה תעה בדרכו, משה ישב בעגלה והבין שאם לא יעשה מעשה בדחיפות הוא יקפא למוות. בלית ברירה החליט משה להביט סביבו ולראות היכן יש נקודה של אור. כאשר ראה מרחוק אור מהבהב הורה לסוס לצעוד בין עצי היער לכיוון האורות שהלכו וגדלו מרגע לרגע. הם הגיעו באישון לילה ואפילה לעיירה מוזריטש. בין בתי העיר אמנם רבצה תרדמה עזה והכל נמו את שנתם, אך בבית אחד התגורר המגיד של העיירה שנודעה על שמו לדורות עולם: רבי דוב בער, המגיד ממוזריטש (יום פטירתו י"ט כסלו), תלמידו הגדול וממשיך דרכו של הבעל שם טוב הקדוש. המגיד ממוזריטש ישב ועסק בתורה לילות כימים, גופו הקדוש כמעט ולא טעם טעם של שינה. לשמע דפיקותיו של משה בדלת, פתח המגיד והכניסו במאור פנים של מצוות הכנסת אורחים. בבוקר, לאחר שישן, התפלל, אכל ושתה, נקרא משה אל המגיד בשנית, וכך אמר לו הצדיק: "אתה מגיע מן העיר סלוצק שבליטא, ולא לחינם טעית בדרכך, אלא מן השמים נסתבב כך. כאשר

5 בדיחה מן השמים (השנה שהיה)

(חוזה נישואין) ולערוך את טקס הקידושין". מאיר, כששמע אותם, התנדב מיד ואמר שהוא יודע גם לכתוב את הכתובה וגם לערוך את הטקס. בשומעם זאת, הם החלו לצהול אף יותר. הם לקחו מפה לבנה, קשרו אותה לארבעה מקלות מטאטא והחזיקוה מעל ראשם של בני הזוג בתור חופה. החסיד רשם את הכתובה ולאחר מכן קידש כדיון את האישה הצעירה והמצחקת כאשר החוקית כדת משה וישראל. רעיו נהנו כעת מן הבדיחה שלהם עד כדי כך, שהם משכו בכובעו מכל עבר, לעגו לו ללא כל מעצורים ואפילו החלו להכותו מעט. כשראה את מצב הדברים, הצעיר נמלט משם והעביר את הלילה בצריפו של אחד מן הגוים בכפר. בבוקר הוא העז להתקרב לדלת הפונדק, אך חשש להיכנס פן יחטוף שוב מכות. בדיוק באותו רגע הוא שמע את אחד המשרתים באמרו, "נהג מגיע 'אבי הכלה'!". הצעיר ניגש לבעל הפונדק ואמר לו, "מה שלומך, חותני?" בעל הפונדק נרתע קצת. "מי זה? על מה הוא מדבר?" הוא שאל. ביתו, שיצאה לקדם את פניו, הסבירה: "האיש הצעיר הזה שיעשע אותנו קצת, ואמש

"מצוין! יש לי שידוך מצוין עבורך. אחותי היא גרושה טרייה ויש לה נדוניה של מאה רובלי כסף - והיא אפילו נמצאת כאן! אם אתה מסכים, נוכל לסגור את השידוך תיכף ומיד!" למעשה, לאותו לא-יוצא לא היה שום קשר לאותה אישה צעירה. היא הייתה בתו של בעל הפונדק העשיר, שנעדר מביתו באותה שעה. מאיר ענה בקור רוח: "טוב, אני מסכים". הפוחח רץ לתוך המטבח, הסביר לבחורה את הבדיחה וביקש ממנה לשחק את תפקיד הרעייה המיועדת, באומרו שזה יהיה מצוין לעסקי הפונדק, שכן לבטח יזמנו משקאות רבים כדי לחגוג את המאורע. בתמימותה, היא הסכימה לכן, וכאשר שבה לחדר האורחים קידמוה כולם בתרועות רמות ובמחאות כפיים. כלי לפנק את החסיד הצעיר לכבוד האירוסין הלא שגרתיים, הזמניה חבורת הפוחחים וודקה. הם שתו "לחיים" ובירכו את החבור וכל העת צחקו מאחורי גבו. ואז אחד מהם הציע הצעה נוספת: "למה שלא נארגן את טקס הנישואין מיד? נוכל לעשות מסיבה אדירה!" אחד מחבריו התנגד לכן: "אבל אף אחד מאיתנו לא יודע כיצד לכתוב 'כתובה'

המגיד ממוזריטש משדך את תלמידו בדרך מקורית למדי... חסיד רווק צעיר בשם מאיר בילה את תקופת החגים בחצר הרבי שלו, הרב דוב בער, המגיד ממעזריטש. כשהגיעה השעה להיפרד לשלום ונתנו לו להיכנס לחדרו של הרב, הוא התלונן על קשייו למצוא אישה. בשל מצבו הכלכלי העגום איש לא הציע לו שידוך. "לך לשלום", אמר הרבי. "את הצעת הנישואין הראשונה שתבוא אליך - קבל". בדרכו הביתה לן האיש הצעיר למשך הלילה בפונדק כפרי שבו הוא מצא קבוצת לא-יוצאחים שבזבוז את זמנם בשתייה ובבדיחות טפשויות. כיוון שהיה לו קר הוא מצא מושב בפינה ליד האח הבווערת. הוא ניסה שלא להתבלט, אך הפוחחים גילו אותו וביקשוהו לדעת מהיכן הוא מגיע וכמה הוא עוסק. הוא אמר להם מהי עיר הולדתו ואמר להם שזה עתה היה אצל המגיד ממעזריטש. "מה רצית מן הרבי?" הם חקרוהו. הוא אמר להם: "ביקשתי מן הרבי להתפלל לאלוקים שיעזור לי לפגוש את רעייתי המיועדת, ואז הוא אמר לי שאצטרך להסכים לשידוך הראשון שיוצע לי". מששמע זאת אחד מן החבורה, הוא קפץ והכריז:

וייקחם ויעבירם

(מלכה שיהיה)

עשינו חופה וקידושין רק לשם השעשוע! אתה תשמח כשתשמע כמה אוכל ומשקאות חריפים מכרנו". הדבר לא מצא חן בעיני אביה והוא חקר אותה כדי לגלות בדיוק מה התרחש. כאשר שמע את תשובותיה הוא צעק בחימה על מאיר: "מה עלה בדעתך להתחתן עם הגברת הצעירה הזאת? אולי האידישים האלה לא מבינים את ההשלכות של כתובה וטקס קידושין בפני עדים, אבל אם אתה באמת חסיד ותלמיד ישיבה כמו שאתה נראה, אז אתה בטוח יודע היטב מה משמעותם. לא קלטת שהם עושים ממך צחוק?" וכדי להבהיר את עצמו הוא סטר לצעיר התם על פניו. אולם במהרה הוא שינה את דעתו בעניין ואמר לעצמו, "מאחר שאני כבר תקוע עם הנווד הזה, אצטרך לדבר איתו בנימוס כדי שאוכל לצאת מהבלגן הזה. אחרת הוא עוד עלול לעגן את ביתי לנצח". הוא שינה את נימת דיבורו, ביקש מן הצעיר לתת לבתו כתב גירושין והבטיח לו עשרים רובלי כסף עבור הטרחה. להפתעתו, הצעיר - שהיה נראה כעני מרוד - סירב. בעל הפונדק העלה את גובה ההצעה שלו מספר פעמים, אולם בכל פעם נתקל בסירוב דומה. "אתה

יכול להפסיק לשחד אותי", אמר מאיר לבסוף. "בוא ואסביר לך מה באמת קורה כאן. הרבי שלי אמר לי להסכים לשידוך הראשון שיוצע לי, וזה מה שעשיתי. אולי החבורה הזאת ראתה את כל העניין כבדיחה, אבל אני לקחתי את זה ברצינות. קיבלתי את ההצעה בהתאם להנחיותיו של הרבי ובהחלט לא אסוג מכך ללא הוראה מפורשת מן הרבי. אם אינך מסכים לשידוך, בוא ונלך לרבי יחדיו וניתן לו להכריע". בעל הפונדק ההמום הבין שאין לו ברירה אלא לנסוע למעזריטש. בהגיעם לשם, הוא שטח תלונתו בפני המגיד. "יום אחד, כשנעדרתי מביתי, הגיע הקבצן הזה, האמין לחבורת הבדחנים שאמרו לו שבתאי היא אחותם וקיבל את הצעתם לשאתה לאישה. לאחר מכן הם עשו חופה והוא נשא אותה בפני עדים! הצעתי לו מתנת כסף כדי שיייתן לה גט, אבל הוא לא מסכים לכך ללא הסכמתך המפורשת. אני מוכן עכשיו להציע לו מאה רובלי כסף כל עוד יסכים לתת לבתי גט". "אני אדון בכך עם הצעיר", אמר המגיד. כאשר חזר בעל הפונדק לאחר שעות מספר, אמר לו המגיד: "שוחחתי בענין הגירושין עם הצעיר והוא מסכים - בתנאי שתיתן לו אלף רובלי

כסף. אך מה ביחס לבתך? האם לא הגיעה השעה שהיא תינשא לאיש? הרשה לי להציע לך שידוך מצוין עבורה. אני מכיר אדם צעיר, יהודי מלומד וירא שמים, המגיע ממשפחה בעלת שושלת נאה וטובה והוא עצמו איש בעל אופי מצוין...". "אני אקבל בשמחה כל אדם שתמליץ עליו, רבי", אמר בעל הפונדק, שרחש כבוד רב למנהיג החסידי המפורסם. "לחתן המיועד יש רק חיסרון אחד", המשיך המגיד. "הוא קבצן, ובשל עונו הוא עושה רושם עלוב ולא אטרקטיבי. אך עכשיו הסתדר גם עניין זה. אתה רואה, זה עתה הוא קיבל אלף רובלי כסף שהוא יביא עמו לנישואין. כך לא תפסיד כלום אם 'תקנה' את 'הבעל הראשון'...". "אתה רואה", סיכם הרבי דוב בער ואמר, "אין צורך בגט ובנישואין נוספים. אני מבטיח לך: זה שידוך מן השמיים. אני מאחל לשניכם לנסוע הביתה ולזוג הצעיר לחיות באושר". בעל הפונדק לקח אל לבו את עצת הרבי והלך הביתה בשמחה עם חתנו, ובני הזוג הטרי חיו את חיהם המשותפים בהרמוניה וברוב טובה. (ירחמיאל טילס).

פניו של המגיד ממזריטש מועדות היו לעיר פלוגנית שבה ביקש לבצע משימת קודש חשובה ודחופה. בנסיעה הזו נלוו אליו כמה מבחירי תלמידיו. הדרך ממזריטש - כמו כל רגע ורגע במחיצת המגיד - עברה על התלמידים, גדולי-עולם בפני עצמם, בהתעלות נפשית, כאשר כל העת הם מוסיפים לשתות ממעינות תורת רבם. השמש שקעה והעגלה ובה המגיד והתלמידים הוסיפה לנוע לעבר יעדה. כעבור שעה נוספת של נסיעה נראו מרחוק אורות מנצנצים. "באכסניה הקרובה נעצור לתפילת ערבית, ובה גם נעשה את הלילה", פסק המגיד. ואכן, לא ארכה השעה והעגלה נעצרה על-ידי העגלון בפתחה של אכסניית-דרכים בהנהלה יהודית. למרבה המזל הגיעה הפמליה לאכסניה כשהגיעה, שכן רגע לאחר מכן נשמעו קולות עזים של רעמים וסערת גשמים חזקה החלה להתגולל בחוץ. המארח קיבל את פני אורחיו בהתרגשות רבה. איש פשוט היה, אך שמעו של המגיד הגדול ממזריטש - תלמידו וממלא-מקומו של הבעל-שם - טוב הקדוש - הגיע גם לאוזניו. עד מהרה ערך לפני האורחים הנכבדים שולחן גרוש בכל-טוב ולאחר מכן פנה להכין להם חדרים שעל מיטותיהם פרש את מיטב המצעים שברשותו. המגיד והתלמידים התייצבו לתפילת ערבית ולאחר מכן הסבו לשולחן וסעדו את ליבם. כשכילו את סעודתם ובטרום יפרשו לחדרים שהוכנו למענם, פנה המארח אל המגיד ובפיו שאלה. "שאלה כבדת-משקל מטרידה אותי בימים האחרונים וכבר התכוננתי לשים פעמי למזריטש כדי להיוועץ בכבודו", פתח ואמר. "והנה הפלא ופלא", הוסיף, "ההשגחה העליונה זימנה את כבודו לכאן. ברצוני אפוא להציג לו את השאלה, תוך התחייבות מראש לנהוג ככל אשר יורה לי", השלים האיש את דבריו שנאמרו בנימה כנועה. המגיד ממזריטש הישיר מבט מלא רוח וחיבה אל מארחו. כעבור רגע אמר: "הסכנת ושמע לעצתי. בקרב תלמידי הנלווים אליי נמצא גם ר' זלמינא, שהוא חכם נפלא ועצום". בדברו הצביע המגיד על צעיר תלמידיו, הלוא הוא רבי שניאור-זלמן (בעל ה'תניא' ו'שולחן-ערוך הרב') והוסיף: "דע לך כי בקרבו שוכנת נשמה גבוהה ביותר וכי הוא חביב עליי מאוד. יתר על כן, בעתיד ייוולד לו בעזרת ה' בן שישא את שמי ואף ידמה לי... עצתי לך אפוא, כי תיגש אליו ותשאל אותו את השאלה שביקשת

להציג לי". ללא כל השתהות ניגש המארח לפינה שבה ישב אותה שעה רבי שניאור-זלמן והתעמק בספר. ביראת-כבוד רבה המתין עד שרבי שניאור-זלמן יפנה אליו את מבטו וישאל למבוקשו. הדבר נמשך זמן רב. המגיד וכל שאר התלמידים פנו זה מכבר לחדריהם ואילו רבי שניאור-זלמן עדיין שקוע בעיונו, אינו חש בנעשה סביבו. כך חלפה לה שעה ארוכה וכל אותו הזמן עומד המארח וממתין בחרדת-קודש. רק לאחר שרבי שניאור-זלמן סגר את הספר, ההין הלה לפצות פה ולספר לו דברים כהווייתם. מלכתחילה אמנם ביקש להציג שאלתו למגיד, אך המגיד עצמו הפנה אותו אליו... "ומהי שאלתך הטורדת את מנוחתך?", שאלו רבי שניאור-זלמן. "כבר שנים רבות מחזיק אני באכסניה זו והקב"ה בירכני בפרנסה בכבוד", אמר האיש. "אלא שלאחרונה העולו פה המיסים וגם בעל האכסניה הכפיל את דמי-השכירות שהוא תובע ממני. עדיין יכול אני להתפרנס מאכסניה זו, אך תהיה זו פרנסה דחוקה. לעומת זאת מן העבר השני של הנהר שוכנת אכסניית-דרכים בבעלות אחרת. בירור מהיר שקיימתי העלה כי אוכל להשיגה במיסים פחותים ובדמי-שכירות נמוכים בהרבה מכפי שאני נדרש לשלם על האכסניה הזאת. שאלתי אפוא היא, כיצד עליי לנהוג - האם להוסיף ולהחזיק, חרף הקשיים שמניתי, באכסניה זו שהיא כבר בידיי ושאיני מורגל אליה מימים ימימה, או שמוא כדאי לי לנוטשה לטובת רעותה שמעבר לנהר?". רבי שניאור-זלמן הרהר בשאלה, שנגעה בעתידו הכלכלי של השואל, ולאחר מכן פסק לטובת מעבר לאכסניה השנייה. "לפעמים הקב"ה סוגר לאדם פתח קטן במקום אחד, כדי לפתוח לו פתח גדול ורחב יותר, במקום אחר", הטעים רבי שניאור-זלמן. "העובדה שבדיוק בזמן שבו לוחצים אותך פה, עומדת לפניך הצעה הנראית מוצלחת יותר - הינה ב'השגחה פרטית'. מברך הנני אותך כי יקיים בך מ'שנה מקום משנה מזל' לטובה ולברכה!", הוסיף. המארח הרכין ראש בהכנעה והודה לרבי שניאור-זלמן שרק עתה פרש לחדר שהוכן לו. השעה הייתה שעה מאוחרת מאוד בלילה. הסערה בחוץ נמשכה ואף התגברה. למחרת בבוקר, כשפקח רבי שניאור-זלמן את עיניו, הבחין במארח הניצב כממתין סמוך לפתח חדרו. נטל רבי שניאור-זלמן את ידיו לסירוגין, התעטף בבגדיו, ובצאתו מחדרו השתומם לגלות כי האכסניה כולה

מרוקנת מכל הרישיה וחפציה. גם מבני-אדם הייתה האכסניה ריקה. לפליאתו של רבי שניאור-זלמן הסביר לו המארח כי מקובל אצלו מקדמת-דנא על מה שאמרו חז"ל (אבות ויא), "ונהנין ממנו עצה" - שכאשר נוטלים עצה מצדיק יש לבצעה תכף ומיד. לפיכך, עוד במהלך הלילה סיכם עם בעל האכסניה שמעבר לנהר על פרטי התשלום, ומיד לאחר מכן החל בהעברת הרהיטים ושאר החפצים אל האכסניה שמעבר לנהר. לפני שעה קלה השיט את המגיד ממזריטש ושאר בני החבורה אל מעבר לנהר, וכעת הוא ממתין לרבי שניאור-זלמן כדי להעביר גם אותו אל האכסניה החדשה. השתאה רבי שניאור-זלמן לנוכח אמונתו התמה של האיש. עד מהרה אסף רבי שניאור-זלמן את מעט חפציו והמארח הובילו לסירה שהייתה קשורה אל שפת הנהר. רבי שניאור-זלמן עלה אל הסירה ואחריו האיש, שהחל מיד להשיג לציודו האחר של הנהר. כעבור רגע נראה ברק מסנוור חוצה לשניים את כל קו-האופק. קול נפץ עז נשמע ומיד לאחר מכן נראתה אש גדולה מתלקחת ועולה מכיוון האכסניה... הברק אחז באכסניה וזו עלתה באש. הנה כי כן, רהיטיו ושאר חפציו של מפעיל האכסניה - ואולי גם חיי משפחתו ואורחיו - ניצלו בזכות אמונתו הפשוטה בדברי הצדיק וזריזותו ביישומם. ואולם בכך לא תם הסיפור. האיש זכה אף לאריכות ימים ושנים. יום אחד - לאחר שהמגיד ממזריטש שבק חיים לכל חי ולאחר שגם תלמידו רבי שניאור-זלמן נתבקש לישיבה של מעלה - נודע לו כי בנו של הצדיק שבזמנו יעץ לו להחליף אכסניה, ממלא את מקום אביו ומנהיג ברמה את עדתו. דבריו של המגיד אליו בלילה שבו עשה באכסנייתו - "ר' זלמינא... חכם נפלא ועצום... בעתיד ייוולד לו בעזרת ה' בן שישא את שמי ואף ידמה לי..." - הדהדו עדיין בראשו. תשוקה עזה התעוררה לפתע בליבו, לראות את פניו של אותו בן. חרף גילו המופלג קם ושם את פעמיו למקום שבתו של הצדיק רבי דובער, בנו של רבי שניאור-זלמן. ואכן, כעבור זמן מה באו רגליו בשערי בית-מדרשו של רבי דובער. בראות האיש הזקן את פני הרבי, נפל מעולף. לאחר שהוער מעלפנו סיפר את כל הסיפור המופלא הזה לסובבים אותו. "כשראיתי את פני הרבי, ראיתי את פניו של המגיד ממזריטש!", חתם את דבריו. (זלמן רודרמן).

שבת שלום ומבורכת!

falk